

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSÁNAK HIVATALA

AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE
NAIH nyilvántartási szám: 40689

Az alapvető jogok biztosának
és a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyettesének

KÖZÖS JELENTÉSE

az AJB-1100/2020. számú ügyben
a hulladékgazdálkodási díjhátralék behajtásával
összefüggésben

(Előzmény ügy: AJB-5744/2019.)

Előadó: dr. Litkey Orsolya

Érintett szervek:

- Gomba Község Önkormányzatának Jegyzője
- NHSZ Dabas Kft.

2020.

**Az alapvető jogok biztosának
és a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyettesének
Közös jelentése
az AJB-1100/2020. számú ügyben**

Előadó: dr. Litkey Orsolya

Az eljárás megindulása

A panaszos Gomba, Tetepusztá területén található zártkerti ingatlan tulajdonosaként, hulladékgazdálkodási közszolgáltatással kapcsolatos panaszával fordult az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalához (a továbbiakban: Hivatal).

Kifogásolta, hogy 2019 októberében egy követeléskezelő cégtől fizetési felszólítást kapott, mely szerint hulladékkezelési közszolgáltatási díjtartozása áll fenn. A beadványt tevő sérelmesnek tartja, hogy a felszólító levelet megelőzően egyetlen levelet, csekket sem kapott, nem volt tudomása arról, hogy a hulladékszállításért fizetési, illetve szolgáltatás igénybevételi kötelezettsége állna fenn.

A panasz alapján, a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményével összefüggő visszasság gyanúja miatt a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyettesemmel együtt közös vizsgálatot indítottunk és az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 21. § (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése alapján megkerestük az NHSZ Dabas Kft.-t (a továbbiakban: Közszolgáltató), valamint Gomba Község Önkormányzatának Jegyzőjét (a továbbiakban: Jegyző) és a panaszos ügygel összefüggésben tájékoztatást kértünk.

Az érintett alkotmányos jogok

- Egészséges környezethez való jog: *„Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.”* [XXI. cikk (1) bekezdés]
- Tisztességes eljáráshoz való jog: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”* [XXIV. cikk (1) bekezdés]

Alkalmazott jogszabályok

- A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Htv.)
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.)
- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: MÖtv.)
- A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hgt.) Hatálytalan: 2013. I. 1-től
- Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) Hatálytalan 2018. I. 1-től
- Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény
- A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.)
- A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) Hatálytalan: 2014. X. 12-től
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) Hatálytalan: 2014. III. 15.
- A települési hulladékkezelési közszolgáltatási díj megállapításának részletes szakmai szabályairól szóló 64/2008. (III. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet)

- Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII.20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: OTÉK)
- Az önkormányzat által megállapított közüzemi díjakról szóló 15/2008. (V.30.) Képviselő-testületi rendelet (továbbiakban: régi Rendelet)

A megállapított tényállás

1. Gomba község közigazgatási területén - rendszeresen keletkező, nem veszélyes települési szilárd hulladékok gyűjtésére, szállítására és előkezelés nélküli lerakással történő ártalmatlanítására vonatkozó - közszolgáltatást biztosított a Közszolgáltató jogelődje, a Remondis Dabas Kft. 2009. január 1-től 2010. december 31-ig. A hulladékszállítási szerződés, valamint az akkor hatályos, az önkormányzat által megállapított közüzemi díjakról szóló 15/2008. (V.30.) Képviselő-testületi rendelet (továbbiakban: régi Rendelet) alapján a Remondis Dabas Kft. kizárólagos joggal rendelkezett az ingatlan tulajdonosoknál, használóknál keletkező, nem veszélyes települési szilárd hulladék begyűjtésére, szállítására és lerakással történő ártalmatlanítására.

2. A panaszos Gomba, Tetepusztai részén rendelkezik - a hatályos ingatlan-nyilvántartás szerint - *zártkerti, szőlő művelési ágú ingatlannal*. Az ingatlant 30 éve vásárolta, azon a beadvány szerint *egy 30 nm-es hétvégi ház található*, amiben néha tartózkodik, az ingatlanon nem lakik életvitelszerűen senki. Panaszos közlése szerint „a keletkezett hulladékot nem a helyi szállító céggel szállíttatja el, hanem mindig haza viszi, az állandó lakóhelyén szállíttatja el a hulladékszállító céggel.”¹

Panaszos jelezte, hogy el tudja fogadni, ha a jövőben hulladékszállítási díjjal is számolnia kell a zártkerti ingatlan vonatkozásában, de tisztességtelennek véli azt, hogy 2019. október 23-a előtt egyetlen levelet és csekket sem kapott a hulladékszállító cégtől. Alapjogsértőnek érzi, hogy egy olyan szolgáltatás után keletkezett fizetési kötelezettsége, amivel kapcsolatosan nem rendelkezett ismeretekkel a szolgáltatás igénybevételének kötelezettségét tekintve. Sérelmesnek tartja továbbá, hogy mivel zártkerti ingatlanról van szó, „megoldást sem keresett a hulladékszállító arra, hogy azok esetében, akik nem laknak az ingatlanon életvitelszerűen, a szolgáltatás igénybevételére elfogadható lehetőséget teremtett volna.”

3. A beadványtevő 2019.10.23-án vette kézhez a Foldana Ingatlan- és Követeléskezelő Kft. (a továbbiakban: Követeléskezelő) felszólító levelét². Ebben arról értesítették, hogy a Követeléskezelő *megbízást kapott a panaszosnak a Közszolgáltató felé fennálló számlatartozásának a behajtására, ami késedelmi kamattal, behajtási költséggel és adminisztrációs díjjal együtt 28. 001 Ft összegű.*

Panaszos 2019.10.24-én levelet írt a Követeléskezelőnek és a Közszolgáltatónak, és magyarázatot kért a követeléssel kapcsolatban. 2019. október 29-én kelt levelében a Követeléskezelő ismételt fizetési felszólítást³ küldött a panaszos gombai címére, 2019. november 28-án kelt levelében pedig *a peresítés előtti*, utolsó felszólítást tartalmazó levelét⁴ küldte meg ugyanoda. Ebben arra hívta fel a panaszos figyelmét, hogy „*befizetés elmulasztása esetén kénytelenek leszünk Önnel szemben a megindított jogi eljárást követően követelésünket végrehajtási úton beszédni. A végrehajtó először bankszámlája ellen bocsát ki beszédségi megbízást, a munkáltatójánál sor kerülhet bérének letiltására, valamint, ha ezen cselekmények eredménytelennek bizonyulnak ingófogalásra, végső esetben az Ön tulajdonában lévő ingatlan árverésére is sor kerülhet. Ezen eljárások tetemes költségeit, amely jóval meghaladja követelésiünk értékét, mind Önre foguk hárítani és behajtani. (...) megbízónk nevében minden szükséges lépést meg fogunk tenni, hogy a jogosan járó követelésünket Önnél behajtsuk.*”

¹ Ezt a gyakorlatot azért is alakította így ki, mert nem tudja biztonságosan úgy megoldani a hulladék utcára való elhelyezését a hulladékszállítási napon, ami a szállító cégnek is megfelelne, és neki is.

² FOL/1/515997 számon, 2019. október 15-én kelt levél, melyet panaszos gombai címére küldtek.

³ FOL/1/520856 számon

⁴ FOL/1/532222 számon

A Közszolgáltató a panaszos gombai címére írásbeli választ küldött⁵, melyet 2019.11.25-én vett kézhez. *A válasz nem tartalmazott felvilágosítást a követelés jogcímére (jogalapjára) vonatkozóan, a Közszolgáltató a hulladékkezelési közszolgáltatást rendező, jelenleg hatályos jogszabályok egyes rendelkezéseiről* adott tájékoztatást. Válaszában többek között arról értesítette a beadványt tevőt, hogy „*A hulladékgyűjtési közszolgáltatás kötelező jelleggel igénybe veendő szolgáltatás (...) a törvény felhatalmazása alapján megalkotott helyi jogszabály ugyancsak előírja a településen élő lakosok számára a hulladék összegyűjtésére és elszállítására vonatkozó közszolgáltatás igénybevételét, illetve a szolgáltatási díj megfizetését.*”⁶ A hivatkozott helyi jogszabályt közelebbről nem jelölte meg a Közszolgáltató a panaszosnak írt levelében.

4. A Közszolgáltató – megkeresésünkre adott – közlése szerint a *panaszosnak 2009. június 30. napjával kezdődő és 2010. október 31. napjáig tartó időszak vonatkozásában keletkezett* – és áll fenn a Közszolgáltató szerint jelenleg is – tartozása. Részére a közszolgáltatás kapcsán az alábbi ütemezésben, *az alábbi napokon került számla kiállításra*: 2009. 06.30-án, 2009. 07.31-én, 2009. 08.31-én, 2009. 09.30-án, 2009. 10.31-én, 2010. 06.30-án, 2010. 07.31-én, 2010. 08.31-én, 2010. 09.30-án és 2010. 10.31-én. *2010. október 31. napját követően nem került számla kibocsátásra* részére. A tartozások miatt *2011. május 19-én fizetési felszólítás* került elküldésre panaszos akkori lakcímére.

5. A Remondis Dabas Kft. a 2011. június 30-ai, a 2011. november 29-i, valamint a 2012. március 21-ei leveleivel kereste meg a Jegyzőt, hogy a Gomba község lakossága körében felhalmozott köztartozások – így a 2011. 03.31-ig teljesített szolgáltatásaira vonatkozóan valamennyi díjhátralékos (így köztük a panaszos) – ügyében a hulladékgyűjtésről szóló 2000. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hgt.) 26. § (4) bekezdése szerint intézkedjen.

6. Megkeresésünkben *az átadott adósságok ügyében történt jegyzői adóhatósági eljárásokról is választ kértünk*. A Jegyzőtől érkezett tájékoztatás⁷ a Közszolgáltató által hivatkozott megkeresést követő jegyzői *intézkedésekről, adóhatósági eljárásokról nem számolt be.*⁸

A Közszolgáltató a 2014. október 8-án kelt⁹ levelében megküldte a Jegyzőnek a 2012. 12.31-ig köztartozást felhalmozó természetes személyek listáját, és a Hgt. alapján *ismételten kérte* a Jegyző behajtás iránti intézkedését, melyre az iratok szerint ekkor sem került sor.

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetében

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint az ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságait az Ajbt. határozza meg.

Az Ajbt. 18. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint közigazgatási szerv, helyi önkormányzat, (...) vagy közszolgáltatást végző szerv tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási pert – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

⁵ FOL-28/2019 számon, 2019. november 11-én kelt levél

⁶ Hivatkozott arra is, hogy „*Azon adók módjára behajtandó köztartozások, amelyek nem az általános közigazgatásról szóló 2016. évi CL. törvény alapján hozott döntéseken alapulnak, nem tartoznak a NAV részére átadandó végrehajtási ügyek közé. Nem tartozik a NAV részére átadandó végrehajtások körébe az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény (a továbbiakban: Avt.) 1. § (1) bekezdése alapján az önkormányzati adóhatóság által megállapított, nyilvántartott fizetési kötelezettségekre folytatott végrehajtás, illetve az Avt. 105. § (1) bekezdés a) pontja alapján az önkormányzati adóhatóság behajtási hatáskörébe tartozó adók módjára behajtandó köztartozások végrehajtása.*”

⁷ KOH/479-2/2020. számú

⁸ A Jegyző által csatolt iratok között a 2011. május 25-én és a 2011. július 14-én kelt, a panaszos lakcímére küldött jegyzői levelek szerepeltek, melyekben arról értesítették, hogy „*2011-től a településen a hulladékkezelés díja nem változott, Tetepusztja vonatkozásában továbbra is május hónaptól szeptember hónapig kell hulladékkezelési díjat fizetni az ingatlanhasználóknak. 2011. január 1-től a közszolgáltatást végző, valamint a hulladékkezelési díj befizetésének eljárásrendje változott meg.*”

⁹ GOMBAOH-10/2014. számú

Az Ajbt. 20. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az alapvető jogok biztosa a hozzá benyújtott beadvány alapján – a (2) és (3) bekezdésben foglalt kivétellel – vizsgálatot folytat, és az e törvényben meghatározott intézkedést alkalmazza.

Az Ajbt. 28. § (1) bekezdése továbbá rögzíti, hogy az alapvető jogok biztosa az általa lefolytatott vizsgálatról jelentést készít, amely tartalmazza a feltárt tényeket és az ezeken alapuló megállapításokat és következtetéseket.

II. Az alapjogok tekintetében

Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggés-rendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az ombudsmani intézmény megalakulása óta az állampolgári jogok országgyűlési biztosa következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazta az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott egyes alapjogi teszteket.

Követve a fenti gyakorlatot, amíg az Alkotmánybíróság eltérő álláspontot nem fogalmaz meg, *eljárásunk során irányadónak tekintjük a testület eddigi megállapításait.* Az Alkotmánybíróság – a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában – arra mutatott rá, hogy „az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni”.

1. Az Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdése alapján „*Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.*”

Az Alkotmánybíróság megállapította¹⁰, hogy „[a] z Alaptörvény szövege az egészséges környezethez való jog tekintetében megegyezik az Alkotmány szövegével, ezért az egészséges környezethez való jog értelmezése során az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban tett megállapítások is irányadónak tekinthetők.”

Az Alkotmánybíróság megállapította¹¹, hogy az állam köteles az egészséges környezethez való jog megvalósítását szolgáló sajátos intézmények kialakítására és működtetésére. Megállapította továbbá, hogy sem a szóhasználat (az „egészséges környezethez” való jog), sem az állami környezetvédelmi feladat beágyazása az egészséghez való jog megvalósításának eszközei közé nem értelmezhető a környezethez való jog korlátozásaként. Az állam kötelességeinek magukban kell foglalniuk az élet természeti alapjainak védelmét, és ki kell terjedniük a véges javakkal való gazdálkodás intézményeinek kiépítésére.

Az alapjogok objektív, intézményes védelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság megállapította¹², hogy ennek köre túlmehet azon a védelmen, amelyet ugyanazon alapjog alanyi jogként nyújt. Ez az objektív védelem nemcsak szélesebb, de minőségileg is más, mint az egyéni alanyi jogok védelmének összeadása. Az élethez való jog vonatkozásában például az állam objektív, intézményvédelmi kötelessége az emberi életre általában – az emberi életre, mint értékre – is kiterjed; s ebbe beletartozik a jövő generációk életfeltételeinek biztosítása is.

Az Alkotmánybíróság megállapította¹³ továbbá, hogy a *környezethez való jog* jelenlegi formájában nem alanyi alapjog, de nem is pusztán alkotmányos feladat vagy államcél, amelynek megvalósítási eszközeit az állam szabadon választhatja meg, hanem elsősorban önállósult és önmagában vett intézményvédelem, azaz *olyan sajátos alapjog, amelynek az objektív, intézményvédelmi oldala a túlnyomó és*

¹⁰ 3068/2013. (III. 14.) AB határozat

¹¹ 996/G/1990. AB határozat

¹² 64/1991. (XII. 17.) AB határozat

¹³ 13/2018. (IX. 4.) AB határozat, 16/2015. (VI. 5.) AB határozat, 28/1994. (V. 20.) AB határozat

meghatározó. Így az e joggal kapcsolatos kérdéseket túlnyomó részt az állami szervek környezetvédelmi intézkedések tételére vonatkozó kötelessége oldaláról kell vizsgálni, nem pedig az egyes embereket a konkrét helyzetben megillető jogosultságok oldaláról. Az állam környezetvédelemre vonatkozó kötelességei teljesítésének garanciáit emeli az alapjogok szintjére.

E jog sajátosságai folytán mindazokat a feladatokat, amelyeket másutt alanyi jogok védelmével teljesíti az állam, itt törvényi és szervezeti garanciák nyújtásával kell ellátnia.

Az Alkotmánybíróság fenti határozata szerint az állam nem élvez szabadságot abban, hogy a környezet állapotát romlani engedje, vagy a romlás kockázatát megengedje. A környezethez való jog tárgyából és dogmatikai sajátosságából az következik, hogy a természetvédelem jogszabályokkal biztosított szintjét az állam nem csökkentheti, kivéve, ha ez más alkotmányos jog vagy érték érvényesítéséhez elkerülhetetlen. A védelmi szint csökkentésének mértéke az elérni kívánt célhoz képest ekkor sem lehet aránytalan.

Az Alkotmánybíróság kimondta továbbá azt is, hogy „a környezethez való jog védelmének eszközei között a megelőzésnek elsőbbsége van, hiszen a visszafordíthatatlan károk utólagos szankcionálása nem tudja helyreállítani az eredeti állapotot.”¹⁴

A környezethez való jog érvényesítése alkotmányosan megköveteli azt, hogy az állam – amíg jogi védelem egyáltalán szükséges – az elért védelmi szinttől csakis olyan feltételekkel léphessen vissza, amikor alanyi alapjog korlátozásának is helye lenne. A környezethez való jog érvényesítése a védelem elért szintjének fenntartásán belül azt is megkívánja, hogy az állam a preventív védelmi szabályoktól ne lépjen vissza a szankciókkal biztosított védelem felé. Ettől a követelménytől is csak elkerülhetetlen szükségesség esetén, és csak arányosan lehet eltérni.¹⁵

A visszalépés tilalmával összefüggésben az Alkotmánybíróság azt is kiemeli, hogy minden olyan esetben, amikor a környezet védelmére vonatkozó szabályozás átalakításra kerül, a jogalkotónak tekintettel kell lennie az elővigyázatosság és megelőzés elveire is, hiszen „a természet és környezet védelmének elmulasztása visszafordíthatatlan folyamatokat indíthat meg”¹⁶

Az Alaptörvény IV. módosításának hatálybalépését követő határozatában az Alkotmánybíróság kimondta azt is, hogy „a korábban bemutatott és jelen alaptörvényi környezetben is irányadó alkotmánybírósági gyakorlat alapján nyilvánvaló, hogy a természetvédelem jogszabályokkal biztosított szintjét az állam nem csökkentheti, kivéve, ha ez más alkotmányos jog vagy érték érvényesítéséhez elkerülhetetlen. Az Alkotmánybíróság által megerősített korábbi értelmezési gyakorlattal összhangban az állam intézményvédelmi kötelezettségéből következik, hogy a környezetvédelmet ellátó szervezetrendszerben bekövetkező változás nem járhat a védelmi szint csökkenésével. A természetvédelmi intézményrendszerben történő változás önmagában, a természetvédelmi előírások változatlansága mellett is megalapozhatja a védelmi szint csökkenését, amennyiben az intézményrendszer változása a természetvédelmi szempontok kevésbé hatékony érvényesítését eredményezi.”¹⁷

„Tekintettel arra, hogy az Alaptörvény nem csupán megőrizte az egészséges környezethez való alkotmányos alapjog védettségi szintjét, hanem az Alkotmányhoz képest e tárgykörben lényegesen bővebb rendelkezéseket is tartalmaz, megállapítható, hogy az olyan szervezetalkítási szabályozás, amely kevésbé hatékony védelmet eredményez, alaptörvény-ellenes helyzetet idéz elő.”¹⁸

„Az a körülmény, hogy bizonyos, korábban fennálló és egyértelműen beazonosítható, jogszabályok által biztosított hatáskörök a szabályozási környezetből hiányoznak, és emiatt egyes feladatok ellátatlanul maradnak, a jogszabályi védelmi szint csökkenését eredményezi, még akkor

---

¹⁴ 13/2018. (IX. 4.) AB határozat

¹⁵ 13/2018. (IX. 4.) AB határozat, 64/1991. (XII. 17.) AB határozat

¹⁶ 13/2018. (IX. 4.) AB határozat, 3223/2017. (IX. 25.) AB határozat

¹⁷ 16/2015. (VI. 5.) AB határozat

¹⁸ 16/2015. (VI. 5.) AB határozat

is, ha emiatt a természeti állapot tényleges romlásának „csak” a kockázata merül fel. A jogalkotónak ilyen, az alkotmányossági vizsgálat tárgyává tett átfogó jellegű, több jogszabály módosítását is eredményező jogalkotói aktus meghozatalakor (mint jelen esetben), különös figyelmet kell fordítani a szabályozás teljességére és a lehetőségeihez képesti hézagmentességére. Figyelemmel kell lennie arra is, hogy a jogszabályokban korábban fellelhető garanciális elemek hatékonysága, maga a védelmi szint ne csökkenjen, hanem annak mértéke legalább a szabályozás módosítását megelőző szinten maradjon, vagy inkább növekedjen.¹⁹

2. Az Alaptörvény XXIV. cikke rögzíti, hogy „*Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.*” A *tisztességes eljárás*hoz és *ügyintézéshez való jog* az Európai Alapjogi Charta 41. cikke nyomán új alapjogként jelent meg az Alaptörvényben.

Korábban a tisztességes eljárásról való jog az Alkotmányban nem volt ugyan nevesített, azonban az alkotmánybírói gyakorlatban az 57. § (1) bekezdésébe foglalt független és pártatlan bírósághoz való jog, illetve a 2. § (1) bekezdéséből eredő eljárási garanciák védelmének egymásra vonatkoztatásából tartalmilag levezetett alkotmányos alapjogként kristályosodott ki²⁰. Az Alkotmány 57. § (1) bekezdésében a büntető igazságszolgáltatás és a polgári peres eljárás vonatkozásában megállapított alapvető jog a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményével való immanens összefüggésében a közigazgatási hatósági eljárásra is kiterjesztve nyert az alkotmánybírói gyakorlatban értelmezést.

Az Alkotmánybírói megállapította²¹, hogy közigazgatási eljárásban a jogbiztonság garantálásához az ügyfelek rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségek kimerítéséhez kapcsolódó anyagi jogerő nem elegendő, a jogbiztonság más eljárási jogoktól eltérő eljárási garanciák kiépítését igényli. A közigazgatás hatósági tevékenysége a jog által védett közérdek, valamely közösség jogainak, jogos érdekeinek védelme, a közrend, közbiztonság védelme, az egyes ember életének, testi épségének, biztonságának, jogainak védelme érdekében alkotott jogszabályok érvényesítését szolgálja. Abban az esetben, ha a határozat törvényt sértő, nemcsak a jogorvoslati kérelem benyújtására jogosult ügyfél jogai szenvedhetnek sérelmet, hanem sérül a jog által védett közérdek is. Az ügyfél számára kedvező, ám törvényt sértő határozat a közérdeket, másoknak a közigazgatási jog által védett jogait, törvényes érdekeit sértheti (pl. a környezetvédelmi előírások figyelmen kívül hagyásával megadott építési engedély mindazok jogát, jogos érdekét sérti, akik egészségét a környezetvédelmi előírások védelmezni hivatottak).

Ezért a közigazgatási döntésekkel kapcsolatosan a jogbiztonsághoz hasonlóan alkotmányos követelményként fogalmazódik meg a törvény alá rendeltség, a törvényesség követelménye.

A korábbi döntéseiben foglaltakat az Alkotmánybírói megerősítette, amikor egy újabb határozatában²² kimondta, hogy ha a törvényhozó úgy döntött, hogy biztosít közbenső jogorvoslati lehetőséget, és annak elbírálását közigazgatási hatóságra bízta, akkor a tisztességes eljárásról való alapjogból fakadó követelmények érvényesülését köteles biztosítani.

Az Alkotmánybírói szerint a tisztességes eljárás követelménye olyan minőség, melyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni.²³ A tisztességes eljárás követelménye a hatósági ügyek intézése során túlmutat az eljárás legalitásán. E jog érvényesüléséhez nem elegendő, ha a hatóságok betartják az ügy elintézésére irányadó anyagi és eljárási jogszabályokat, hanem szükséges az is, hogy mind az egyedi ügyintézés, mind az arra irányadó

¹⁹ 16/2015. (VI. 5.) AB határozat

²⁰ ld. 14/2004. (V. 7.) AB határozat

²¹ 2/2000. (II. 25.) AB határozat

²² 17/2015. (VI. 5.) AB határozat

²³ 6/1998. (III. 11.) AB határozat

jogszabályok segítsék az ügyféli jogok érvényesülését. Álláspontunk szerint a jogállamiság és az abból fakadó tisztességes eljárás követelményének nem csak a szabályozási szinten, hanem a jogalkalmazó szervek mindennapi gyakorlatában is folyamatosan érvényesülnie kell. Erre utal az EU Alapjogi Charta 41. cikke (megfelelő ügyintézéshez való jog) is. Az Alaptörvény a XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt, a közigazgatási hatóságok eljárásához kapcsolódó tisztességes ügyintézéséhez való jog mellett a tisztességes eljáráshoz való jogot a XXVIII. cikk (1) bekezdése az igazságszolgáltatás tekintetében szintén nevesíti. E két, a különböző típusú eljárásokhoz kapcsolódóan önállóan nevesített jog alapvető tartalma azonban mind a korábbi alkotmánybírósági határozatok alapján, mind pedig az Alaptörvény rendelkezéseinek e „sajátos minőséget” jelölő szövegrészeiben tükröződve is megegyezik.²⁴ E megegyezésük az eljárási sajátosságokhoz kapcsolódó, eltérő tartalmi vonatkozásait²⁵ megelőzi, illetve az eljárások típusaihoz igazodó tartalmi sajátosságok és különbségek a tisztességes eljáráshoz és ügyintézéshez való jog eredeti és immanens tartalmi azonosságán alapulnak.

III. A vizsgálat érdekében

1. A közzolgáltatás kötelező igénybevétele

A környezetjog „szennyező fizet” elvét az Egyesült Nemzetek Szövetsége 1992-es Környezet és Fejlődés Konferenciáján elfogadott Rio-i Nyilatkozat 16. elve határozza meg: „*A nemzeti hatóságoknak törekedniük kell a környezeti költségek nemzetközi megosztásának és a gazdasági eszközök felhasználásának elősegítésére, számításba véve azt a megközelítést, hogy elvben a szennyezőnek kell viselnie a szennyezés költségét, tekintettel a közérdekre, és anélkül, hogy a nemzetközi kereskedelmi és befektetési folyamatokat eltorzítanák.*”

A Kvt. 9. §-a ezt az elvet rögzíti, amikor úgy rendelkezik, hogy a környezethasználó az e törvényben meghatározott és az e törvényben és más jogszabályokban szabályozott módon felelősséggel tartozik tevékenységének a környezetre gyakorolt hatásaiért.

A Kvt. 10. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az állami szervek, a helyi önkormányzatok, a természetes személyek és szervezeteik, a gazdálkodást végző szervezetek és mindezek érdekvédelmi szervezetei, valamint más intézmények *együttműködni kötelesek* a környezet védelmében. Az együttműködési jog és kötelezettség kiterjed a környezetvédelmi feladatok megoldásának minden szakaszára.

Az Ötv. 8. § (1) bekezdése rögzítette, hogy a települési önkormányzat feladata a helyi közzolgáltatások körében a köztisztaság és településtisztaság biztosítása.²⁶ A hulladékkezelési közzolgáltatás szabályait 2001. január 1. és 2013. január 1-e között a Hgt. rendezte. A törvény rendelkezései alapján a hulladékkezelési közzolgáltatás megszervezése - az ingatlan tulajdonosoknál keletkező települési hulladék kezelésére - a települési önkormányzat részére előírt kötelezően ellátandó közfeladat volt, melynek *a feltételeit az önkormányzatnak kellett megállapítania helyi rendeletben.*²⁷

²⁴ Ld. XXIV. (1) „a hatóságok részrehajlás nélkül” „tisztességes módon” „ésszerű határidőn belül”; XXVIII. (1) „független és pártatlan bíróság” „tisztességes és nyilvános tárgyaláson” „ésszerű határidőn belül”, illetve ezen alapvető tartalmi egységre utal a XXVIII. (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog egységessége is.

²⁵ pl. hatósági indokolás kötelezettsége, hatóság jogellenes eljárásával okozott kár megtérítésére való jog, nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege, védelemhez való jog

²⁶ A Möt. hatályos, 13. § (1) bekezdésének 19. pontja szerint is a hulladékgazdálkodás a helyi önkormányzatok által helyben biztosítandó, kötelezően ellátandó közfeladat.

²⁷ A hulladékkezelési közzolgáltatás ellátásával kapcsolatos generális szabályozást 2013. január 1-jétől hatályosan a Htv. tartalmazza. A Htv. 33. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat a hulladékgazdálkodási közzolgáltatás ellátását a közzolgáltatóval kötött hulladékgazdálkodási közzolgáltatási szerződés útján biztosítja. A Htv. 38. § (1) és (2) bekezdései úgy rendelkeznek, hogy az ingatlanhasználó a hulladékgazdálkodási közzolgáltatás ellátásához

A Hgt. 23. §-a szerint a települési önkormányzat képviselő-testülete önkormányzati rendeletben állapította meg a közszolgáltatás ellátásának tartalmát, az elvégzett szolgáltatás alapján az ingatlantulajdonost terhelő díjfizetési kötelezettséget. Helyi norma állapította meg – többek között – az ellátott terület határait, és megnevezte a közszolgáltatót. Ezen túl meghatározta a közszolgáltatás ellátásának rendjét és módját, a közszolgáltató és az ingatlantulajdonos ezzel összefüggő jogait és kötelezettségeit, a szolgáltatásra vonatkozó szerződés egyes tartalmi elemeit, létrejöttének módját, valamint a közszolgáltatás igénybevételének – jogszabályban nem rendezett – módját és feltételeit, az ingatlantulajdonost terhelő díjfizetési kötelezettséget, valamint a díj megfizetésének rendjét. Az ingatlantulajdonos és a közszolgáltató közötti jogviszony minden elemét tehát jogszabályok rögzítették²⁸.

A Hgt. 27. § (1) bekezdése szerint a közszolgáltató feladata a környezetvédelmi előírások megtartása mellett – az önkormányzati rendeletben előírt módon – a települési hulladék ingatlantulajdonosoktól történő begyűjtése, elszállítása a települési hulladékkezelő telepre, illetőleg a települési hulladék kezelése, kezelő létesítmény üzemeltetése, a szolgáltatás folyamatosságának biztosítása. A jogszabályok rögzítették, hogy az ingatlan tulajdonosa, birtokosa vagy használója (a továbbiakban együtt: tulajdonos) köteles az ingatlanán keletkező hulladékot a külön jogszabályban előírtak szerint gyűjteni, továbbá az annak begyűjtésére feljogosított hulladékkezelőnek átadni.²⁹

A települési hulladékkezelési közszolgáltatási díj megállapításának részletes szakmai szabályairól szóló 64/2008. (III. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 6. §-a szerint a települési hulladék kezeléséért közszolgáltatási díjat kell fizetnie annak, aki a települési hulladék gyűjtésére és a közszolgáltatónak való átadására kötelezett. Nem tagadhatja meg a közszolgáltatási díj megfizetését az, aki a települési hulladékkal kapcsolatos kötelezettségeit nem teljesíti, feltéve, hogy részére a közszolgáltató a közszolgáltatást felajánlja, illetve a közszolgáltatás teljesítésére rendelkezésre áll.

A Hgt. 25. § (1) bekezdése kimondta, hogy a közszolgáltatás díját az elvégzett közszolgáltatással arányosan kell meghatározni. A Hgt. 25. § (3) bekezdése alapján az üdülőingatlan, valamint az időlegesen használt ingatlan tulajdonosok esetében a közszolgáltatás díját az állandó lakóingatlan tulajdonosára meghatározott díjjal arányosan, a település és az ingatlan jellegére tekintettel, az (1) bekezdés szerint kellett meghatározni.

A Korm. rendelet 9. § (1)-(2) bekezdése szerint az üdülőingatlanok, illetőleg időlegesen használt ingatlanok (a továbbiakban együtt: időlegesen használt ingatlan) esetében hónapokban vagy negyedévekben meghatározott mértékű használati szezont kell megállapítani, az időlegesen használt

---

szükséges feltételeket a közszolgáltató részére biztosítja, a közszolgáltatást igénybe veszi, valamint a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátásáért hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díjat fizet.

A Htv. 42. § (1) bekezdése szerint a közszolgáltató a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás keretében az ingatlanhasználók által a közszolgáltató szállítóeszközéhez rendszeresített gyűjtőedényben gyűjtött települési hulladékot az ingatlanhasználóktól összegyűjti és elszállítja (ideértve a háztartásban képződő zöldhulladék, vegyes hulladék, valamint az elkülönítetten gyűjtött hulladék összegyűjtését és elszállítását is).

²⁸ A Htv. 35. §-ában és a 88. § (4) bekezdésében foglalt törvényi felhatalmazás együttesen határozza meg mindazon, a felek jogait és kötelezettségeit meghatározó szabályozási tárgyköröket, melyeket a települési önkormányzat származékos jogalkotói jogkörében eljárva köteles önkormányzati rendeletben szabályozni. A 88. § (4) bekezdésének a) pontja alapján felhatalmazást kap a települési önkormányzat képviselő-testülete, hogy rendeletben állapítsa meg – egyebek mellett – a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátásának és igénybevételének szabályait, továbbá a 35. §-ban foglalt rendelkezések érvényesítéséhez szükséges részletes szabályokat.

A Htv. 35. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat képviselő-testülete önkormányzati rendeletben állapítja meg – egyebek mellett – a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási terület határait; a közszolgáltatás ellátásának rendjét és módját, a közszolgáltató és az ingatlanhasználó ezzel összefüggő jogait és kötelezettségeit, valamint a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződés egyes tartalmi elemeit; a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás igénybevételének miniszteri rendeletben nem szabályozott módját és feltételeit; az ingatlanhasználót terhelő, miniszteri rendeletben nem szabályozott díjfizetési kötelezettséget, megfizetésének rendjét, az esetleges kedvezmények, továbbá az ingatlanhasználó részéről történő szüneteltetés eseteit; valamint az üdülőingatlanokra vonatkozó sajátos szabályokat.

²⁹ Hgt. 20-21. §

ingatlan esetében a fizetendő közszolgáltatási díj megállapításánál a díjfizetési időszak helyett a használati szezon időtartamát kell alapul venni.

A hulladékgazdálkodási közszolgáltatási jogviszony létrejöttét illetően az Alkotmánybíróság az 59/B/2008. (XII.20.) AB határozatában kimondta, hogy az ingatlan tulajdonosa a közszolgáltatási szerződés alanyává nem a szerződés írásba foglalásával, még kevésbé azáltal válik, hogy a közszolgáltató a hulladék elszállítását részére felajánlja vagy arra rendelkezésre áll, hanem azáltal, hogy az adott településen ingatlanulajdont szerez. Az ingatlanhasználó kötelezettségeivel összefüggésben az Alkotmánybíróság több határozatában azt is kifejtette, hogy a települési szilárd (és folyékony) hulladék elszállítása és ártalmatlanítása olyan közszolgáltatás, melynek igénybevétele – környezetvédelmi és közegészségügyi érdekekre tekintettel – az ellátott területen az önkormányzati rendeletben meghatározott módon az ingatlan tulajdonosa, használója részére kötelező.

Előzőek alapján, az egyik oldalon az önkormányzat és a közszolgáltató között fennálló hulladékgazdálkodási közszolgáltatási jogviszony, másfelől olyan, a közszolgáltató és az ingatlanhasználó közötti kötelmi jogviszony található, amely jogszabályból keletkezik. Ebben a kötelmi jogviszonyban a közszolgáltató és az ingatlanhasználó jogait és kötelezettségeit jogszabályok állapítják meg, így azokban a feleknek külön nem kell megállapodniuk.

2014. március 15. napjáig volt hatályban a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (továbbiakban: régi Ptk.), amelynek 198. § (1) bekezdése akként rendelkezett, hogy a szerződésből kötelezettség keletkezik a szolgáltatás teljesítésére és jogosultság a szolgáltatás követelésére. A régi Ptk. 198. § (3) bekezdése alapján szolgáltatásra irányuló kötelezettség és jogosultság jogszabályból vagy hatósági rendelkezésből szerződéskötés nélkül is keletkezhet, ha jogszabály vagy a törvényes jogkörében eljáró hatóság így rendelkezik, és a kötelezettet, a jogosultat és a szolgáltatást kellő pontossággal meghatározza. Ebben az esetben - jogszabály vagy hatóság eltérő rendelkezése hiányában - a szerződésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni³⁰.

Amint azt a tényállási rész rögzíti, Gomba község közigazgatási területén rendszeresen keletkező, nem veszélyes települési szilárd hulladékok gyűjtésére, szállítására és előkezelés nélküli lerakással történő ártalmatlanítására vonatkozó közszolgáltatást biztosított a Közszolgáltató jogelődje, a *Remondis Dabas Kft. 2009. január 1-től 2010. december 31-ig*. A Remondis Dabas Kft. a hulladékszállítási szerződés, valamint a régi Rendelet alapján kizárólagos joggal rendelkezett az ingatlan tulajdonosoknál, használóknál keletkező, nem veszélyes települési szilárd hulladék begyűjtésére, szállítására és lerakással történő ártalmatlanítására. Annak megítélése, hogy a panaszos ingatlana után *volt-e jogalapja a tényállási részben leírt hulladékszállítási díjfizetési kötelezettségnek*, a Remondis Dabas Kft. által végzett közszolgáltatás alatt hatályos hulladékkezelési közszolgáltatásról szóló gombai helyi rendelet ismeretében történhet.

A Közszolgáltatónak a panaszos részére - 2019.11.25-én - írt válasza nem jelölte meg követelése jogalapját, sem a válaszban hivatkozott jogszabályt, a panaszos megkeresésére adott tájékoztatás tehát nem volt érdemi. Megkeresésünkben kértük a Közszolgáltatótól az ügyben keletkezett valamennyi irat, hatályos, egységes szerkezetbe foglalt helyi hulladékgazdálkodási rendelet megküldését. Válaszához a Közszolgáltató Dabas Város Önkormányzata képviselő-testületének a települési hulladék kezeléséről szóló 29/2012. (IV.27.) számú (a továbbiakban: dabasi Ör.) hatályos rendeletét küldte meg, és *erre hivatkozással adta meg több, a megkeresésben feltett kérdéseinkre a válaszát*. Hangsúlyozzuk, hogy a dabasi Ör. területi hatálya Dabas Város közigazgatási területén

---

³⁰2014. március 15. napjától hatályos a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (továbbiakban: új Ptk.), melynek 6:2. § (3) bekezdése szerint kötelelem jogszabályból, bírósági vagy hatósági határozatból akkor keletkezik, ha a jogszabály, a bírósági vagy a hatósági határozat így rendelkezik, és a kötelezettet, a jogosultat és a szolgáltatást meghatározza. Ezekre a kötelemekre a kötelemek közös és a szerződés általános szabályait kell megfelelően alkalmazni.

végzett hulladékkezelési közszolgáltatás szabályait határozza meg, másrészt az 2012. július 1-én lépett hatályba, míg a panasz tárgyát képező ingatlan Gomba település közigazgatási területén található, valamint a követelés keletkezése a dabasi Ör. hatályba lépését megelőző időszakra datálható.

Tényként rögzítenünk kell, hogy megkeresésünkben a hatályos hulladékszállítási rendelet megküldését kértük, figyelemmel arra, hogy a megkeresés előtt nem volt ismeretünk arról, hogy a sérelmezett követelés jogalapja milyen időszakra szól.

Hangsúlyozzuk, hogy a sérelmezett követelés megítélése nyilván az annak a jogalapját meghatározó, azt pontosító, és a követelés keletkezésekor irányadó helyi hulladékszállítási rendelet ismeretében lehetséges. A későbbi dabasi Ör.-nek a Közszolgáltató részéről történő ismertetése és arra történő hivatkozása a konkrét követelés jogalapját igazolandó *nem bír relevanciával*. Utóbb a Jegyző küldte meg részünkre a Remondis Dabas Kft. által végzett közszolgáltatás alatt hatályos hulladékkezelési közszolgáltatásról szóló gombai helyi rendeletet.

A megelőző Rendelet 1.§ (1) bekezdése szerint a rendelet területi hatálya Gomba Község közigazgatási területére terjedt ki. Ugyanezen jogszabályhely (3) bekezdése alapján a rendelet személyi hatálya kiterjedt valamennyi Gomba közigazgatási területén ingatlan tulajdonnal vagy ingatlan használati joggal rendelkező természetes személyre, jogi személyre és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságra, szervezetre, egyesületre.

A rendelet 14. § (1) bekezdése kimondta, hogy díjfizetésre köteles – az általa használt hulladékgyűjtő edény térfogatának megfelelő díjtétellel – Gomba község közigazgatási területének közszolgáltatásba bevont területén valamennyi ingatlan tulajdonosa, vagy használója. A rendelet 3. sz. mellékletének V. pontja a Tetepusztai ingatlanok hulladékkezelési díjával összefüggésben pedig azt rögzítette, hogy *a Tetepusztai-i beépített ingatlanok*³¹ esetében a fizetendő hulladékkezelési díj az 5 hónapon keresztül (május 1-től-szeptember 30-ig) nyújtott közszolgáltatás vonatkozásában fizetendő.

Panaszos beadványában maga jelezte, hogy *ingatlanán „hétvégi ház” áll* és azon keletkezik háztartási hulladéka, mely ugyanakkor nem a közszolgáltatás keretében kerül begyűjtésre.

Hangsúlyoznunk kell, hogy sem a korábbi, sem a jelenleg hatályos hulladékgazdálkodási jogszabályok szerint a díjfizetési kötelezettség alól nem mentesülhet az, aki a kötelező

---

³¹Annak eldöntése, hogy egy adott ingatlan beépítettnek, avagy beépítetlennek minősül-e, elsősorban a településrendezési eszközök és az építészeti szabályok, valamint az ingatlan-nyilvántartás adatainak figyelembevételével lehetséges. Az OTÉK alapján a települések igazgatási területe építési szempontból beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területbe sorolható. Előbbi építési övezeteiben az építési telkek megengedett beépítettsége legalább 10%, utóbbi övezeteiben ugyanez legfeljebb 10%-os lehet. A beépítésre nem szánt mezőgazdasági területek esetében az OTÉK 29. §-a egyrészt előírja, hogy az ott fekvő telkeken – fő szabály szerint – a növénytermesztés, az állattartás és állattenyésztés és a halászat, továbbá az ezekkel kapcsolatos, a saját termék feldolgozására, tárolására és árusítására szolgáló építmények helyezhetők el, másrészt a telk méretéhez igazodóan szabályozza azt, hogy adott nagyságú telken milyen rendeltetésű épületek, illetve építmények létesíthetők. A panasszal érintett tetepusztai ingatlan beépíthetősége tekintetében elénk tárt iratok szerint a hatályos helyi építési szabály a legkisebb beépíthető telk nagyságát 1500 m²-ben állapítja meg. A HÉSZ 2003-as, előtte helyi rendelet nem szabályozta a terület beépíthetőségét. A bírósági gyakorlat a beépíthetlenség tényének megállapításánál figyelembe veszi, hogy az adott telken ténylegesen található-e az Étv. szerinti építmény vagy épület fogalmát³¹ kimerítő objektum, valamint az ingatlanra kiadtak-e korábban építési, használatbavételi, fennmaradási, vagy rendeltet módosítási engedélyt, e tekintetben pedig az építésügyi hatóság nyilvántartását tekinti irányadónak. Az Étv. 2. § 8. pontja szerint „*Építmény: építési tevékenységgel létrehozott, illetve késztermékként az építési helyszínre szállított, - rendeltetésére, szerkezeti megoldására, anyagára, készültési fokára és kiterjedésére tekintet nélkül - minden olyan helyhez kötött műszaki alkotás, amely a terepszínt, a víz vagy az azok alatti talaj, illetve azok feletti légtér megváltoztatásával, beépítésével jön létre (az építmény az épület és műtárgy gyűjtőfogalma),*” 10. pontja szerint „*Épület: jellemzően emberi tartózkodás céljára szolgáló építmény, amely szerkezetével részben vagy egészben teret, helyiséget vagy ezek együttesét zárja körül meghatározott rendeltetés vagy rendeltetésével összefüggő tevékenység, avagy rendszeres munkavégzés, illetve tárolás céljából.*”

közszolgáltatást nem veszi igénybe, továbbá a közszolgáltatási díj megfizetésének nem feltétele, hogy az ingatlant használó az ingatlanon életvitelszerűen tartózkodjon vagy ott lakjon, hanem az az ingatlan birtoklásához, használatához, illetve a tulajdonláshoz kötődik. Azokon a településeken, ahol biztosított a hulladék elszállítása, a tulajdonosoknak, használóknak (állandó és „időlegesen használt ingatlanok” esetében is) kötelezően igénybe kell venniük a közszolgáltatást és meg kell fizetniük a közszolgáltatás díját, amennyiben a közszolgáltató a közszolgáltatást felajánlja, illetve annak teljesítésére rendelkezésre áll.

A közszolgáltatást az egészséges környezet védelme érdekében mindenkinek igénybe kell venni annak érdekében, hogy a hulladék szakszerű kezelése megtörténhessen, így a jogalkotó a jogszabályi előírások megalkotásával a településtudáság intézményes garanciáit hozta létre.

Összességében megállapítható, hogy a régi Rendelet alapján a hulladékgazdálkodási közszolgáltatásba Gomba község közigazgatási területének valamennyi ingatlan tulajdonosa, illetve használója bevonásra került, annak területi hatálya a Tetepusztai területre vonatkozásában egyértelmű rendelkezéseket tartalmazott, mely alapján az érintett ingatlan tekintetében is fennállt a közszolgáltatás igénybevételére, valamint a közszolgáltatási díj arányos fizetésére való kötelezettség.

2. A hulladékgazdálkodási díjhátralék behajtása

A panaszosnak a Hivatalhoz fordulása idején 28.001 Ft összegű tartozása áll fenn a Közszolgáltató közlése szerint, melyet jelen ügyben 2019 októberében a Követéskezelőn keresztül kívánt érvényesíteni. Az iratok szerint panaszosnak 2009. június 30. napjával kezdődő és 2010. október 31. napjáig tartó időszak vonatkozásában keletkezett a Közszolgáltató jogelődje felé díjfizetési kötelezettsége az általa végzett hulladékkezelési közszolgáltatás miatt.

A Hgt. 26. § (1) bekezdése szerint a *hulladékkezelési közszolgáltatás igénybevételéért az ingatlantulajdonost terhelő díjhátralék és az ezzel összefüggésben megállapított késedelmi kamat, valamint a behajtás egyéb költségei adók módjára behajtható köztartozásnak minősülnek.*

Ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdése kimondta, hogy a *díjhátralék keletkezését követő 30 napon belül a közszolgáltató felhívja az ingatlantulajdonos figyelmét a díjfizetési kötelezettségének elmulasztására és felszólítja annak teljesítésére.*

A Hgt. 26. § (3) bekezdése szerint a *felszólítás eredménytelensége esetén a díjhátralék keletkezését követő 90. napot követően a közszolgáltató - a felszólítás megtörténtének igazolása mellett - a díjhátralék adók módjára történő behajtását a települési önkormányzat jegyzőjénél kezdeményez.*

A Hgt. 26. § (4) bekezdése értelmében a *települési önkormányzat jegyzője - a kezdeményezés kézhezvételétől számított nyolc napon belül - a külön jogszabályban meghatározottak szerint intézkedik a díjhátralék, késedelmi kamat és a felmerült költségek behajtása érdekében. A behajtott díjhátralékok, késedelmi kamatot, valamint a közszolgáltatónak az ezzel kapcsolatban felmerült és behajtott költségeit a települési önkormányzat jegyzője nyolc napon belül átutalja a közszolgáltatónak.*

Ugyanezen jogszabályhely (5) bekezdése szerint: *„Ha a közszolgáltatást igénybe vevő díjhátralékos nem tulajdonosa az ingatlanoknak és a vele szemben lefolytatott behajtás eredménytelen, a díjhátralékok, késedelmi kamatot és a felmerült költségeket az ingatlan tulajdonosától, illetve vagyonkezelőjétől kell behajtani. Közös tulajdonban álló ingatlan esetében a tulajdonosok felelősége egyetemleges.”* Míg a (6) bekezdés értelmében: *„A behajthatatlan díjhátralék esetében ennek tényéről és okáról a települési önkormányzat jegyzője - a behajtás eredménytelenségét követő nyolc napon belül - igazolást ad a közszolgáltatónak.”*

A probléma keletkezésekor hatályos, régi Rendelet 20. § (4) bekezdése szerint a közszolgáltató kötelezettsége volt a hátralékosokkal szembeni eljárás kezdeményezése, melynek során

- a) a díjhátralék keletkezését követő 30 napon belül bizonyítható módon felhívja a tulajdonos figyelmét a díjfizetési kötelezettségének az elmulasztására és felszólítja a tulajdonost a díjfizetés teljesítésére.

- b) a felszólítás eredménytelensége esetén a díjhátralék keletkezését követő 90. napot követően – a felszólítás megtörténtének igazolása mellett – igényelheti a behajthatatlan díjhátralékot az Önkormányzattól.
- c) A jegyző a b) pont szerinti igénylés alapján az Art. 81. § d) pontjában, illetve a 146. § (1)-(2) bekezdésében foglaltak szerint haladéktalanul intézkedik az illetékességébe és hatáskörébe tartozó ügyekben a díjhátralék adók módjára történő behajtása iránt.

A panaszos részére a hulladékkezelési közszolgáltatás kapcsán a tényállási részben rögzítetten, *2009. június 30-a és 2010. október 31-e között* kerültek a hulladékkezelési számlák kiállításra a *Közszolgáltató jogelődje által*, melyek kiegyenlítetlensége okán, *2011. május 19-én* a panaszos akkori állandó lakcímére *fizetési felszólítást küldtek ki*. Megjegyezzük, hogy a Hgt. fenti rendelkezése alapján a közszolgáltatónak igazolnia kellett azt, hogy a fizetésre történő felszólítás megtörtént. A Hgt. ugyanakkor nem tartalmazott részletes szabályokat arra nézve, hogy a fizetési felszólítás megtörténtének igazolása milyen bizonyítási formát jelentett, holott annak megtörténtéhez a közszolgáltatónak fontos érdeke kapcsolódott (ne álljon le a behajtási eljárás a fizetési felszólítás kiküldése átvételének elmaradása esetén), illetve nem kevésbé bírt jelentőséggel az ingatlantulajdonosok szempontjából sem. A felszólítás kézbesítésére vonatkozóan a Közszolgáltató nem küldte el részünkre a feladást igazoló okmányokat, a rendelkezésre álló iratokból nem állapítható meg, hogy annak igazolt átvétele megtörtént-e, az tértivevényes küldeményként került-e megküldésre a panaszos lakcímére, vagy sem.

Az említett időszakban hatályos jogszabályok szerint, ha a fogyasztó *az igazolt felszólításban rögzített tartozás összegét nem vitatta a közszolgáltatónál*, úgy a Hgt. 26. § (3) bekezdése alapján a közszolgáltatónak a települési önkormányzat jegyzőjénél kezdeményeznie kellett a tartozás adók módjára történő behajtását.³² A Hgt. 26. § (4) bekezdése szerinti hulladékkezelési közszolgáltatási díjat az önkormányzat *jegyzője, mint elsőfokú adóhatóság* hajtotta be.

A fizetési felszólítás(ok) eredménytelenségét követően a Remondis Dabas Kft. *2011. június 30-ai, 2011. november 29-ei, valamint 2012. március 21-ei leveleivel* kereste meg a Jegyzőt a Hgt. 26.§ (3) bekezdése alapján *és kezdeményezte*, hogy ugyanezen szakasz (4) bekezdése szerint intézkedjen valamennyi díjhátralékos (így köztük a panaszos) ügyében a díjhátralék adók módjára történő behajtására.³³

A Hgt. 26. § (3) bekezdése a díjhátralék adók módjára történő behajtását a települési önkormányzat *jegyzőjének hatáskörébe utalta*.³⁴ Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 2011. december 31-ig hatályos szövege szerint *Az adóhatóság a hatáskörébe tartozó ügyben az illetékességi területén köteles eljárni (71. §)*.³⁵ Az Art. 10. § (1) bekezdés c) pontja szerint

³² Nem áll rendelkezésünkre adat arra nézve, hogy a tartozás összegének vitatására sor került-e.

³³ Megjegyezzük, hogy az ily módon az adóhatóság elé került követelés nagysága már nem vitatható, annak jogossága nem vizsgálható. Az adóhatóság hatásköre nem terjed ki annak eldöntésére, hogy a közszolgáltató jogszerűen követeli-e a kötelező közszolgáltatás díját, illetve jogszerű-e a díjhátralék adók módjára való behajtása az adóhatóság részéről, ez a bíróság hatáskörébe tartozó kérdés.

³⁴ Az adók módjára történő behajtásra hatáskörrel rendelkező szervekre irányadó általános szabály szerint: az adók módjára behajtandó köztartozás jogosultjának megkeresése alapján a) magánszemély esetében a belföldi lakóhely, szokásos tartózkodási hely vagy szokásos fellelhetőségi helye, ennek hiányában utolsó ismert belföldi lakóhelye szerint illetékes önkormányzati adóhatóság, b) jogi személy és egyéb szervezet esetében az illetékes állami adóhatóság jár el, kivéve, ha törvény a köztartozás beszedését más szerv hatáskörébe utalja (Art. 146. § (2) bekezdés). Az Art. szerint e szabályok nem érvényesülnek akkor, ha törvény a köztartozás beszedését más szerv hatáskörébe utalja, azaz ha törvény speciális szabályként a behajtásra más hatóságot jelöl ki.

³⁵ Az Art. 71. § (1) második fordulata szerint ha e köteletségének nem tesz eleget, erre a felettes szerve - kérelemre vagy hivatalból - utasítja. (2) Ha az adóhatóság a felettes szervének utasítására az általa meghatározott határidőn belül nem tesz eleget eljárási kötelezettségének, a felettes szerv az ügyet magához vonhatja. A felettes szerv az ügyben első fokon jár el, vagy az első fokú eljárásra a mulasztóval azonos hatáskörű adóhatóságot jelöl ki. (3) Ha nincs felettes szerv, illetőleg a felettes szerv intézkedési vagy eljárási kötelezettségének nem tesz eleget, a megyei (fővárosi) bíróság az adózó kérelmére nemperes eljárásban kötelezi az adóhatóságot az eljárás lefolytatására.

adóhatóság az önkormányzat jegyzője. Az Art. alapján folytatott eljárásra annak a településnek a jegyzője volt jogosult (illetve köteles), ahol a hátralékos ingatlanulajdonos a hulladékkezelési közszolgáltatást igénybe vette, illetve igénybe venni volt köteles.³⁶

Annak ellenére, hogy a közszolgáltató feladatának minden szakaszban történő önkormányzati segítése következett a Hgt. 21. §-ából, a közszolgáltató által történt megkereséseket követő jegyzői *intézkedések, adóhatósági eljárások a rendelkezésünkre bocsátott iratok szerint nem történtek.* A Közszolgáltató a 2014. október 8-án kelt levelében megküldte a Jegyzőnek a 2012. 12.31-ig köztartozást felhalmozó természetes személyek listáját, és a Hgt. alapján *ismételten kérte a Jegyző behajtás iránti intézkedését, melyre ekkor sem került sor.*³⁷

Jeleznünk kell, hogy a közszolgáltatás anyagi hátterét – elsődlegesen – az ingatlanulajdonosok részéről megfizetendő hulladékkezelési díj képezte, a közszolgáltató oldaláról fontos érdek fűződött (és fűződik) tehát ahhoz, hogy a díjakhoz hozzájusson. Kiemeljük, hogy a Hgt. 26. § (1) bekezdése alapján is, és a jelenleg hatályos Htv. 52. §³⁸-a szerint is, a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás

---

³⁶Az Art. 161. § (1) és (2) bekezdése szerint: „Az adók módjára behajtandó köztartozásnak minősülő fizetési kötelezettséget megállapító, nyilvántartó szerv, illetőleg a köztartozás jogosultja negyedévenként, a negyedévet követő hó 15. napjáig keresi meg az adóhatóságot behajtás végett, ha a köztartozás összege meghaladja az 5000 forintot; szabálysértési pénzbírság, illetve helyszíni bírság végrehajtásával kapcsolatban akkor, ha a köztartozás összege eléri vagy meghaladja a 3000 forintot. Amennyiben a hátralék későbbi megfizetése veszélyeztetett, az adóhatóság soron kívül is megkereshető. A megkeresésben fel kell tüntetni a behajtást kérő és a fizetésre kötelezett azonosításához szükséges adatokat, a tartozás jogcímét, a fizetési kötelezettséget elrendelő határozat (végzés) számát, jogerőre emelkedésének időpontját, a teljesítési határidőt, a tartozás összegét és esetleges járulékait, valamint annak a jogszabálynak a pontos megjelölését, amely az adók módjára való behajtást lehetővé teszi.”

³⁷Megkeresésünkben választ kértünk a Jegyzőtől arra vonatkozóan, hogy a Közszolgáltató jelzéseit követően milyen intézkedések, adóhatósági eljárások történtek. A válasz adóhatósági eljárásokról nem tartalmazott tájékoztatást.

³⁸Htv. 52. § (1) * A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás igénybevételeért az ingatlanhasználót terhelő díjhátralék és az azzal összefüggésben megállapított késedelmi kamat, valamint a behajtás egyéb költségei adók módjára behajtandó köztartozásnak minősülnek.

(2) A behajtás kezdeményezéséhez szükséges mértéket elérő díjhátralék keletkezését követő 30 napon belül a közszolgáltató vagy a követelés egyéb jogosultja (a továbbiakban együtt: a követelés jogosultja) felhívja az ingatlanhasználó figyelmét a díjfizetési kötelezettségének elmulasztására, és felszólítja annak teljesítésére.

(2a) A (2) bekezdés szerinti felszólításnak tartalmaznia kell:

- a) a Koordináló szerv nevét, címét,
- b) az ingatlanhasználó nevét, címét,
- c) a tartozás jogcímét,
- d) a lejárt tartozás esedékességét,
- e) a számla végösszegét (a végösszeg elkülönítve tartalmazza a lejárt idejű tartozás összegét, a késedelmi kamat összegét, a behajtás egyéb költségeinek összegét),
- f) a számla kiegyenlítésének határidejét, valamint
- g) tájékoztatást a részletfizetés lehetőségéről és a nemfizetés következményeiről.

(2b) A (2) bekezdés szerinti felszólítás postai úton vagy elektronikus úton történik. Természetes személy ingatlanhasználó esetén az elektronikus úton történő felszólításhoz az ingatlanhasználó előzetes hozzájárulása szükséges. A cégjegyzékbe bejegyzett ingatlanhasználó esetén, valamint azon nem természetes személy ingatlanhasználó esetében, amely számára az elektronikus kézbesítési cím közhiteles hatósági nyilvántartásban történő szerepeltetése kötelező, a felszólítás elektronikus úton az ingatlanhasználó elektronikus kézbesítési címén keresztül történik. A felszólítás megtörténtének igazolása elektronikus úton történt felszólítás esetén az elektronikus üzenettel, postai megküldés esetén az ajánlott szolgáltatás igénybevételel történt felszólítás igazolásával, vagy az átvétel igazolására alkalmas más módon történik.

(3) A felszólítás eredménytelensége esetén a díjhátralék megfizetésének esedékességét követő 45. nap elteltével a követelés jogosultja - a felszólítás megtörténtének igazolása mellett - a díjhátralék adók módjára történő behajtását a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál (a továbbiakban: NAV) kezdeményezi.

(4) A NAV - a kezdeményezés kézhezvételétől számított 8 napon belül - jogszabályban meghatározottak szerint intézkedik a díjhátralék, a késedelmi kamat és a felmerült költségek behajtása érdekében. A behajtott díjhátralékok, késedelmi kamatok, valamint a követelés jogosultjának ezzel kapcsolatban felmerült és behajtott költségeit a NAV 8 napon belül átutalja a követelés jogosultjának.

(5) Közös tulajdonban álló ingatlan esetében az egy háztartásban életvitelszerűen élő tulajdonosok, a közös használatban álló ingatlan esetében az életvitelszerűen élő használók, illetve birtokosok felelőssége egyetemleges.

igénybevételért az ingatlanhasználót terhelő díjhátralék és az azzal összefüggésben megállapított késedelmi kamat, valamint a behajtás egyéb költségei adók módjára behajtható *köztartozásnak* minősülnek, azok érvényesítése *a jogszabályok által kőgens módon meghatározott eljárási rendben, közjogi eszközökkel történhet csak.*

Annak tükrében tehát, hogy a közszolgáltatók tevékenysége kiemelkedő közérdekkel bír, a magasabb szintű jogszabályban – a konkrét esetben a Hgt.-ben – meghatározott, *a díjak behajtására vonatkozó szabályok az esedékességkor meg nem fizetett díj érvényesítésével kapcsolatban követendő eljárási módszerre vonatkozóan kőgens rendelkezéseket tartalmaztak.* A Hgt.-hez fűzött kommentár szerint *a közszolgáltatót kell ugyanis megvédeni a nem fizető ingatlantulajdonostól a közszolgáltatót terhelő folyamatos szolgáltatásnyújtási kötelezettség miatt.*³⁹

Jelezni kívánjuk, hogy az Alkotmánybíróság maga is megállapította, hogy környezeti és közegészségügyi *kőzérdek indokolhatja* a hosszadalmas bírósági út helyett *az adók módjára történő behajtást.* A 49/B/2000. AB határozat⁴⁰ szerint „a köztisztaság folyamatos biztosítása, a közegészségügy védelme érdekében e szervezetek segítése az ingatlantulajdonosokat terhelő elmaradt díjhátralékok hosszadalmasabb bírósági úton történő végrehajtása helyett az adók módjára történő behajtás ésszerű indokokon alapul”.

Amint az korábban szerepelt, a követelések kiegyenlítésére a Közszolgáltató jogelődje 2011. 05.19-én kelt levelében küldött panaszosnak fizetési felszólítást, mely *levél kelte és a Követeléskezelő 2019. október 15-én kelt levele között több mint nyolc év telt el.* A panaszos 2012 és 2019 között a rendelkezésünkre bocsátott iratok szerint nem kapott több értesítést.⁴¹ Az Art. 4. § (2) bekezdése szerint a végrehajtás és az ezzel összefüggő nyilvántartás tekintetében az Art. rendelkezéseit kell alkalmazni azokra a köztartozásokra, továbbá igazgatási és bírósági szolgáltatás díjaira, amelyekre a törvény az adók módjára való behajtást rendeli el (adók módjára behajtandó köztartozás).

Jelezni kívánjuk, hogy az *elévülés* lényege, hogy időmúlás következtében behajthatatlanná teszi a pénzbeli – vagy más – követelést, azaz bizonyos törvényben meghatározott idő eltelte után az adótartozás megfizetését már nem lehet követelni.⁴² Az Alkotmánybíróság az 54/1992. (X. 29.) AB határozatban kifejtette, hogy a követelések elévülésének törvényi szabályozása nem áll ellentétben egyetlen alkotmányos rendelkezéssel vagy alkotmányos elvvel sem. Sőt, a huzamosabb ideig rendezetlen jogi helyzetek lezárása kifejezetten összhangban áll a jogbiztonság követelményét is magában foglaló az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében – korábban az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében – írt jogállami tétellel. Az adójogviszony mindkét alanyának érdeke, de a jogbiztonság szempontjából is fontos követelmény az, hogy ne maradjanak fenn sokáig rendezetlen

---

(6) Ha az (5) bekezdés szerinti behajtás eredménytelen, ennek tényéről és okáról a NAV - a behajtás eredménytelenségét követő 8 napon belül - igazolást ad a követelés jogosultjának.

³⁹Érdemes megemlíteni a Complex Jogtár Hgt. 26. §-ához kapcsolódó korábbi szövegét, mely szerint „Annak érdekében, hogy helybillenjen az az *egyoldalú kötelezettségi helyzet*, ami abból fakad, hogy az önkormányzatok, illetve a *közszolgáltató folyamatos teljesítésre kötelezett*, a jelenlegi helyzet szerint azonban az ingatlantulajdonos díjfizetésének végrehajtása hosszadalmas, indokoltá vált a közszolgáltatást igénybe vevő ingatlantulajdonos ugyanilyen szintű kötelezése is. *Hiszen akkor sem állhat le a közszolgáltatás működtetése, amennyiben az ingatlantulajdonos díjfizetési kötelezettségének nem tesz eleget*, azonban díjfizetés nélkül a közszolgáltatást működtető személy költségei nincsenek biztosítva. Ezen egyensúly megteremtése érdekében teszi lehetővé a törvény az esedékességkor meg nem fizetett díj adók módjára való behajtásának a lehetőségét. (26. §)”

⁴⁰ 2008. VII. 23.

⁴¹ Rögzítenünk kell, hogy a hulladékkezelési közszolgáltatásnak a Közszolgáltató részéről történő ellátása idején hatályos Art. 164. § (6) bekezdése szerint az adótartozás végrehajtásához (...) való jog az esedékesség naptári évének az utolsó napjától számított 5 év elteltével évül el. (...) Ha az adó végrehajtásához való jog elévült, a tartozást terhelő késedelmi pótlékot is elévültnek kell tekinteni. Ugyanezen jogszabályhely (8) bekezdése szerint ha jogszabály másként nem rendelkezik, az adók módjára behajtandó köztartozás végrehajtásához való jog elévülésére a (6) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni.

⁴² Az elévülés a követelést ugyanakkor nem szünteti meg, hanem csak a bírósági úton való érvényesíthetőségét zárja ki.

jogviszonyok, az egymással szemben fennálló követelések egy meghatározott idő eltelte után ne legyenek érvényesíthetők.

A közszolgáltatási szerződés rögzítette, hogy a nem szabályozott kérdésekre a Polgári Törvénykönyv rendelkezései megfelelően irányadóak, az tehát a mögöttes jogszabályként alkalmazandó. A Ptk. 324. § (1) bekezdése szerint *a követelések öt év alatt elévülnek*, ha jogszabály másként nem rendelkezik.

Összefoglalva, látható, hogy a konkrét ügyben *a Közzolgáltató minden eszközt megragadni igyekszik* jogelődje követeléseinek érvényesítése érdekében. Számunkra is ismert és több jelentésünkben is érintettük azt a problémakört, hogy a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás körében jelen lévő kintlévőségek negatívan érinthetik a kötelező közszolgáltatás színvonalát, ellátásának biztonságát, ezen kívül kedvezőtlen hatással vannak az egészséges környezethez való jog érvényesülésére. Egyetértünk a Közzolgáltató azon véleményével is, hogy „Amennyiben a közzolgáltató az igazoltan behajthatatlan követelés értékéhez nem jut hozzá, az az egészséges környezethez való alapjog sérelmének a lehetőségét eredményezheti, mivel ezzel, a hulladék szállítási közszolgáltatás működtetése, mint a hulladékkezelés céljainak egyik eszköze kerülhet veszélybe, ezért garanciális jelentősége van annak, hogy a közzolgáltató hozzájusson az őt jogosan megillető közszolgáltatási díjhoz.”

A korábbi jogszabályok a díjhátralék rendezését egyértelműen kijelölték, továbbá a Hgt. 26. § (6) bekezdésében szereplő - a behajthatatlan díjhátralék esetében kiadott - jegyzői igazolást követően a Közzolgáltató a díjhátralékot leírhatta.⁴³ Jelen ügyben nem került elő információ arra nézve, hogy az ügyben a Közzolgáltató az igazolást megkapta volna, mint ahogy az sem, hogy ennek elmulasztása pontosan milyen okban rejlik.

Miként a konkrét eset is mutatja, a Közzolgáltató azzal „került kvázi csapdába”, hogy a Jegyző adóhatósági feladatait elmulasztotta, hiszen így annak ellenére nem juthatott hozzá korábban az általa elvégzett közszolgáltatásért járó bevételéhez, hogy a közszolgáltatás folyamatos ellátásához szükséges költségek biztosítása érdekében lehetősége volt a követeléseinek adók módjára történő behajtását kezdeményezni.⁴⁴

Megállapítottuk, hogy a *Jegyző az átadott adósságok ügyében nem tett eleget adóhatósági kötelezettségének*, holott a közszolgáltatási szerződés 5. pontja a Díjhátralék rendezése körében rögzítette, hogy „... a keletkező igazolt tulajdonosi díjhátralékok adók módjára történő behajtása érdekében (a felek) kölcsönösen együttműködnek.” A közzolgáltatói követelések érvényesítési lehetőségére és jogosultságára (képeségére) negatívan hatott tehát, hogy a Jegyző az átadott adósságok ügyében nem tett eleget törvényi, adóhatósági kötelezettségének, hatáskörét nem gyakorolta, holott az az egészséges környezethez való jog szempontjából garanciát jelentett a közszolgáltatási díjak beszedése szempontjából.

- A konkrét esetben a Közzolgáltatónak a Hgt. 26. §-a alapján az elmaradt díj érvényesítésével kapcsolatban kezdeményezett eljárása *a Jegyző mulasztása miatt* nem vezetett eredményre, mely körülmény a szolgáltatás szereplőinek jogos érdekeit sértette: a közzolgáltató

---

⁴³ A 10/2006-os Számvetési kérdés rögzítette, hogy a hulladékkezelési közszolgáltatás igénybevételéért megállapított, az ingatlan tulajdonossal (a nem ingatlan tulajdonossal, a vagyonkezelővel) szembeni - a közzolgáltatónál kimutatott - követelést a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 55. §-ában foglaltak szerint kellett minősíteni, indokolt esetben értékvesztést elszámolni, illetve a települési önkormányzat jegyzője által - a behajthatatlanság tényéről és okáról - adott *igazolás alapján azt behajthatatlan követelésként az egyéb ráfordításokkal szemben leírni.*

⁴⁴ Ezt a helyzetet felismerve, annak érdekében, hogy a hulladékkezelésért fizetendő közszolgáltatásért járó elmaradt díjhátralékok behajtásra kerüljenek, a Htv. 52. §-a alapján 2013-tól már nem a jegyző, hanem a Nemzeti Adó- és Vámhatóság jár el a díjhátralék behajtása érdekében.

nem jutott hozzá kintlévőségéhez, az ingatlantulajdonosnál (a panaszosnál) pedig felgyülemlett díjhátralék keletkezett.⁴⁵ Megítélésünk szerint amennyiben a díjbehajtás a Hgt.-ben rögzített módszer szerint folyt volna, az eljárás során a kifogásolt összegű díjhátralék nem halmozódhatott volna fel.

Megállapítottuk, hogy a Jegyző a Hgt.-ben rögzített egyértelmű jogi szabályozás mellett sem ismerte fel illetékességét és eljárás kötelezettségét a Közzszolgáltató és jogelődje által tett megkereséseket követően az adók módjára történő behajtás lefolytatására. Mulasztásának értékelésére ugyanakkor az eltelt időre és a megváltozott jogszabályi környezetre tekintettel nincs jogi lehetőségünk.

- Jelen ügyben a Közzszolgáltató 2019 októberében, a Követéskezelőn keresztül próbálta érvényesíteni az elmaradt díjakat panaszos felé, miközben a Hgt. *kizárólagosan kijelölte az elmaradt díj érvényesítési módját. Hangsúlyozzuk, hogy a közzszolgáltatás körében végzett tevékenység gyakorlása minden elemének alapfeltétele, hogy meg kell felelnie a magasabb szintű jogszabályoknak.* Álláspontunk szerint egy közzszolgáltatást nyújtó gazdasági társaságtól (a Közzszolgáltatótól) is *elvárható, hogy a működésére vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel teljes körűen tisztában legyen, és azokat még a követeléseinek érvényesítése során is szem előtt tartsa, és azokat figyelembe véve járjon el. A tartozás érvényesítése érdekében a Közzszolgáltató kizárólag a Hgt. szerinti utat járhatta be, vagyis a Követéskezelőn keresztül történő, a panasz tárgyát is képező igényérvényesítési törekvése nem bír joggal.*

Fentiekre tekintettel megállapítottuk, hogy az NHSZ Dabas Kft a tisztességes hatósági eljárásból való joggal összefüggő visszásságot okoz azszal, hogy a hulladékészállítási közzszolgáltatásnak a jogelődje által - 2009. június 30. és 2010. október 31. között - végzett ellátásából eredő követeléseit a törvényi feltételek figyelmen kívül hagyásával, követéskezelőn keresztül kívánja érvényesíteni panaszossal szemben.

Meg kívánjuk jegyezni, hogy, bár egy elévült követelés (tartozás) teljesítésére vonatkozó felszólítás önmagában nem jogszerűtlen, de álláspontunk szerint ennek a határidőn túli, illetve a panaszolt módon történő érvényesítése nem tekinthető tisztességesnek.

Intézkedéseink

Az Ajbt. 32. § (1) bekezdése alapján felkérjük az NHSZ Dabas Kft. vezetőjét, hogy tekintsék át a kiadott követeléseket a Jelentésben rögzített megállapításokra tekintettel, és azok érvényesítése során a jogszabályoknak megfelelően járjanak el, továbbá – azok garanciális jelentőségére figyelemmel – közzszolgáltatási feladataik ellátása során fordítsanak kiemelt figyelmet a hulladékgazdálkodásra vonatkozó jogszabályok előírásaira, illetve a lakossági megkereséseket a jövőben érdemben válaszolják meg.

Budapest, 2020. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Bándi Gyula

Dr. Kozma Ákos

---

⁴⁵ A felhalmozódó díjhátralékok *a folyamatos közzszolgáltatást veszélyeztették*, hiszen a közzszolgáltatók megfelelő működése a kieső bevételek hiányában veszélybe kerülhet, de mindenképpen nehézségbe ütközhet, illetve ennek következménye a szolgáltatás színvonalában is tükröződhet.